

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W INSTYTUCIE GENETYKI CZŁOWIEKA POLSKIEJ AKADEMII NAUK

I. Postanowienia ogólne

§ 1

1. Celem niniejszej polityki pn. „Standardy ochrony małoletnich w Instytucie Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk” (dalej: „Standardy”) jest określenie zasad ochrony małoletnich — tj. osób poniżej 18-go roku życia — uczestniczących w działalności Instytutu Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk (dalej: „Instytut”) przed wszelkimi formami krzywdzenia małoletnich, w tym przed wszelkimi formami przemocy, nadużyć oraz zaniedbań.
2. Zakres niniejszych Standardów obowiązuje wszystkich pracowników i współpracowników Instytutu (w tym doktorantów, stażystów, praktykantów, wolontariuszy itd.), jak również osoby trzecie, które mają kontakt z osobami małoletnimi w ramach działalności Instytutu, w tym w szczególności podczas wykładów, pokazów i warsztatów naukowych, konferencji, seminariów, wycieczek oraz innych wydarzeń organizowanych czy współorganizowanych przez Instytut.
3. Niniejsze Standardy są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa polskiego, w tym z ustawą z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. z 2024 roku, poz. 560).
4. Niniejsze Standardy stanowią wypełnienie obowiązku, nałożonego przez art. 22b Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560).
5. Ilekroć w Standardach jest mowa o:
 - a) Instytucie – należy przez to rozumieć Instytut Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk,
 - b) Dyrektorze - należy przez to rozumieć Dyrektora Instytutu Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk,
 - c) pracownikach i współpracownikach Instytutu – należy przez to rozumieć wszystkich pracowników i współpracowników Instytutu Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk (w tym doktorantów, stażystów, praktykantów, wolontariuszy itd.), jak również osoby trzecie, które mają kontakt z osobami małoletnimi w ramach działalności Instytutu, w tym w szczególności podczas wykładów, pokazów i warsztatów naukowych, konferencji, seminariów, wycieczek oraz innych wydarzeń organizowanych czy

- współorganizowanych przez Instytutu,
- d) małoletnim/ dziecku – należy przez to rozumieć osobę, która nie ukończyła 18 roku życia,
 - e) opiekunie małoletniego - należy przez to rozumieć opiekuna prawnego lub faktycznego, przedstawiciela ustawowego oraz opiekunów zorganizowanych grup wycieczek, a także opiekunów sprawujących opiekę w ramach zatwierdzonych programów, praktyk i staży,
 - f) krzywdzeniu małoletniego, należy przez to rozumieć przede wszystkim: przemoc fizyczną, psychiczną i seksualną, a także nadużycia i zaniedbania względem dziecka. Przy czym krzywdzeniem są również wszelkie inne działania bądź zaniechania, które prowadzą w szczególności do naruszenia praw, dóbr osobistych i swobody dziecka, w szczególności te, które stanowią czyn zabroniony.¹
 - g) Koordynatorze - należy przez to rozumieć Koordynatora ds. ochrony małoletnich wyznaczonego przez Dyrektora Instytutu Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk
 - h) danych osobowych dziecka- wszystkich informacjach umożliwiających identyfikację dziecka, w szczególności imię, nazwisko, wiek, płeć, wizerunek.

II.

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem (pracownikami i współpracownikami) Instytutu, w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

§ 1

Bezpieczeństwo i dobro małoletnich

1. Instytut dochowuje wszelkiej staranności, aby działania podejmowane przez Instytut wobec małoletnich odbywały się z poszanowaniem ich godności, praw i integralności fizycznej oraz psychicznej. Każda forma krzywdzenia małoletnich jest zabroniona.
2. W celu ochrony małoletnich, Instytut stosuje się do art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560).

§ 2

Zasady kontaktu z małoletnimi- zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem (pracownikami i współpracownikami) Instytutu, w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Wszelkie formy komunikacji i kontaktu z małoletnimi powinny być prowadzone w sposób profesjonalny, zrozumiały dla małoletniego i z zachowaniem należytego szacunku.
2. Pracownicy i współpracownicy Instytutu zobowiązani są do działania w sposób otwarty oraz transparentny, tak by zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji własnego zachowania, zachowywać bezpieczne relacje z małoletnim i każdorazowo rozważyć, czy dana reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, uzasadnione i sprawiedliwe oraz równe wobec pozostałych małoletnich.
3. Pracownicy i współpracownicy Instytutu powinni unikać sytuacji, w których mogą znaleźć się sam na sam z małoletnim, o ile nie jest to konieczne z uwagi na wykonywane obowiązki czy prowadzone działania.

¹ „Wytyczne_do_standardów_ochrony_dzieci_w_szkole” <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/standardy-ochrony-maloletnich---wytyczne>

4. Pracownicy i współpracownicy Instytutu powinni unikać kontaktu fizycznego z małoletnim. Ewentualny kontakt fizyczny z małoletnim musi być odpowiedni do sytuacji, uzasadniony (np. przebieranie się w stroje ochronne i inne środki ochrony osobistej) i zgodny z zasadami etyki. Na kontakt fizyczny małoletni musi wyrazić zgodę.
5. Pracownicy i współpracownicy Instytutu nie mogą dopuszczać się wobec małoletniego jakichkolwiek form krzywdzenia małoletnich, w szczególności przemocy, w tym przemocy słownej, fizycznej, psychicznej, emocjonalnej i seksualnej.
6. Decyzje dotyczące konkretnego małoletniego powinny uwzględniać również bezpieczeństwo pozostałych małoletnich.
7. Pracownicy i współpracownicy Instytutu, którzy mają świadomość, że małoletni doznał jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego, psychicznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązani są do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z małoletnim, wykazując zrozumienie i wyczuwanie.
8. Pracownicy i współpracownicy Instytutu uwzględniają szczególne potrzeby dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, tak aby umożliwić im możliwość korzystania z działalności Instytutu.
9. Niedopuszczalna jest jakakolwiek dyskryminacja małoletnich ze strony pracowników i współpracowników Instytutu.
10. Odpowiedzialność za małoletnich podczas ich pobytu w Instytucie ponoszą ich opiekunowie. Pracownicy i współpracownicy Instytutu nie pozostają sami z małoletnimi podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych. W przypadku grup zorganizowanych lub warsztatów indywidualnych konieczna jest obecność opiekunów podczas przebywania na terenie Instytutu
11. Pracownicy i współpracownicy Instytutu nie mogą utrzymywać wizerunków małoletnich w celach prywatnych czy zawodowych, jeżeli opiekun małoletniego nie wyraził na to zgody.

III

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone

1. Wszelkie formy komunikacji i kontaktu pomiędzy małoletnimi powinny uwzględniać wzajemny szacunek, zrozumienie, empatię i akceptację, a także możliwość wyrażania własnych opinii.
2. Pracownicy i współpracownicy Instytutu zobowiązani są do zwracania uwagi na przemoc rówieśniczą. W przypadku zaobserwowania sytuacji przemocy pomiędzy małoletnimi pracownicy i współpracownicy Instytutu zobowiązani są do natychmiastowej reakcji i stosownej interwencji polegającej na powstrzymaniu eskalacji konfliktu i zachowań niedozwolonych.
3. Zachowaniami niedozwolonymi są w szczególności:
 - a) jakiegokolwiek formy krzywdzenia małoletniego;
 - b) zachowania agresywne;
 - c) używanie wulgaryzmów i słów ogólnie przyjętych za obraźliwe;
 - d) utrzymywanie wizerunku małoletniego jeżeli małoletni bądź jego opiekun nie wyrazili na to zgody.

IV

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego, w tym kwestie związane ze zgłaszaniem incydentów i zgłaszaniem zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

1. Pracownicy i współpracownicy Instytutu zwracają uwagę na symptomy krzywdzenia małoletnich.
2. Każdy pracownik i współpracownik Instytutu, który ma podejrzenia bądź też zaobserwuje niepokojące zachowania mające na celu lub mogące skutkować krzywdzeniem małoletnich, bądź też takie podejrzenia/zachowania zostaną mu zgłoszone ma obowiązek natychmiastowego zgłoszenia tego faktu Koordynatorowi w Instytucie, a w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia — również właściwym organom i służbom państwowym.
3. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia jest Koordynator.
4. Koordynatora ds. ochrony małoletnich powołuje i odwołuje Dyrektor.
5. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego, osoba zgłaszająca powinna niezwłocznie powiadomić pogotowie ratunkowe i/lub policję.
6. Koordynator po otrzymaniu zgłoszenia, o którym mowa w ust.2 niezwłocznie przystępuje do zbadania sprawy, w tym przeprowadzenia rozmów z osobami związanymi ze sprawą czy w nią zaangażowanymi, przy zachowaniu poufności. Koordynator informuje o zaistniałej sytuacji rodziców bądź opiekunów prawnych małoletniego, chyba że działanie takie jest sprzeczne z jego dobrem.
7. W przypadku zgłoszenia krzywdzenia małoletniego, którego miał dopuścić się pracownik lub współpracownik Instytutu:
 - a) osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z małoletnimi do czasu wyjaśnienia sprawy,
 - b) osoba ta nie zajmuje się samodzielnie wyjaśnianiem podejrzeń, zarzutów lub zaistniałych faktów.
8. Do przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 6 powyżej, na wniosek Koordynatora Dyrektor może powołać 3-osobowy Zespół interwencyjny (dalej: „Zespół”), w skład którego wchodzi Koordynator.
9. Po zbadaniu sprawy Koordynator lub Zespół, składa Dyrektorowi, zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszych Standardów, sporządzają pisemne wyjaśnienie dotyczące podjętej interwencji.
10. Jeśli zgłoszenie, o którym mowa w ust.2 okaże się uzasadnione, Dyrektor ma obowiązek zgłoszenia sprawy odpowiednim organom ścigania (w wymagających tego sytuacjach zawiadomienie sądu opiekuńczego), w tym razie konieczności złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
11. W przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego zgłosili opiekunowie małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone w związku z podjętą interwencją, należy o tym fakcie poinformować opiekunów małoletniego na piśmie oraz sporządzić kartę interwencji.

V

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. W przypadku ujawnienia krzywdzenia dziecka pracownicy i współpracownicy Instytutu winni, w miarę swoich możliwości, udzielić mu pomocy, w szczególności wykazać się empatią i wsparciem.
2. Szczegółowy plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia ustali Koordynator.

VI

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet wraz z procedurą ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

1. Instytut udostępnia, jedynie do czynności niezbędnych związanych z uczestnictwem małoletnich w działalności Instytutu, bezpieczną sieci wifi oraz zabezpieczone przez programy antywirusowe urządzenia elektroniczne z dostępem do Internetu.
2. Korzystanie przez małoletnich z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet może odbywać się wyłącznie pod nadzorem opiekuna małoletniego.
3. W przypadku udostępnienia, o którym mowa w ust. 1, Instytut oraz pracownicy i współpracownicy Instytutu dokładają wszelkich starań w zakresie uniemożliwienia małoletnim dostępu do treści nieodpowiednich i szkodliwych.
4. O każdym przypadku dostępu małoletniego do treści nieodpowiednich i szkodliwych, o których mowa w ust. 3 poinformowani zostaną opiekunowie małoletniego, a w przypadku podejrzenia popełnienia czynu zabronionego Dyrektor zgłosi sprawę odpowiednim organom ścigania.

VII

Zasady i sposób udostępniania pracownikom i współpracownikom Instytutu, rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

1. Standardy są dokumentem ogólnodostępnym w szczególności dla pracowników i współpracowników Instytutu, małoletnich i ich opiekunów.
2. W celu udostępnienia opiekunom, w tym rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania Instytut umieszcza standardy na swojej stronie internetowej (<https://igcz.poznan.pl/>) oraz wywiesza w widocznym miejscu w swoim lokalu, tj. na tablicy ogłoszeń, w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich. Wersja skrócona zawiera informacje istotne dla małoletnich. W ww. lokalizacjach Instytut zamieszcza również dane Koordynatora ds. ochrony małoletnich wyznaczonego przez Dyrektora Instytutu Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk, w tym jego dane kontaktowe.

VIII

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności

1. Na Koordynatorze ciąży obowiązek zaznajomienia każdego z pracowników i współpracowników Instytutu ze Standardami ochrony małoletnich, w szczególności z zapisami niniejszego dokumentu przed podjęciem pracy z małoletnimi. Pracownicy i współpracownicy powinni również zapoznać się z każdą zmianą wprowadzoną do niniejszych Standardów.
2. Pracownicy i współpracownicy Instytutu składając oświadczenie, zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszych Standardów, potwierdzają, że są zaznajomieni z treścią Standardów, zasadami bezpiecznych relacji z małoletnim oraz z tym jakie zachowania są niedopuszczalne ze strony dorosłych wobec małoletnich i pomiędzy małoletnimi.

IX

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

Instytut co najmniej raz na dwa lata dokona oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny zostaną udokumentowane. Po dokonaniu oceny, w razie wystąpienia takiej konieczności standardy zostaną niezwłocznie zaktualizowane. Za zaktualizowanie standardów odpowiada Koordynator.

X

Gromadzenie dokumentacji, dokumentowanie oraz przechowywaniem ujawnionych zgłoszeń lub incydentów i ochrona danych osobowych

1. Wszelkie ujawnione lub zgłoszone incydenty lub zdarzenia zagrażające dobru małoletniego zostaną udokumentowane przez Koordynatora w formie pisemnej w Rejestrze Zdarzeń, stanowiącym załącznik nr 2 do Standardów, który będzie przechowywany w siedzibie Instytutu.
2. Każdy przypadek dostępu małoletniego do treści nieodpowiednich i szkodliwych, o których mowa w pkt. VI ust. 3 zostanie udokumentowany przez Koordynatora w Rejestrze Zdarzeń, stanowiącym załącznik nr 2 do Standardów, który będzie przechowywany w siedzibie Instytutu.
3. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1 i 2 powyżej, a także dokumentacja o której mowa w pkt. IV ust. 9, jak również pozostała dokumentacja zgromadzona w danej sprawie jest przechowywana w siedzibie Instytutu, w sposób zapewniający poufność danych osobowych i zgodnie z przepisami prawa o ochronie danych osobowych.
4. Informacje dotyczące przypadków naruszenia praw małoletnich są traktowane jako poufne i mogą być udostępniane jedynie uprawnionym osobom i instytucjom.
5. Pracownicy i współpracownicy Instytutu zobowiązani są do zachowania poufności informacji dotyczących małoletnich, z którymi mają kontakt — zarówno w trakcie zatrudnienia czy współpracy (niezależnie od formy), jak i po ich zakończeniu.
6. Wszystkie dane osobowe małoletnich, z którymi pracownicy i współpracownicy Instytutu mają

kontakt w ramach działalności Instytutu są przetwarzane zgodnie z przepisami prawa o ochronie danych osobowych.

XI Postanowienia końcowe

§1

1. Nadzór nad wdrażaniem i przestrzeganiem w Instytucie niniejszych Standardów sprawuje Koordynator.
2. W oparciu o niniejsze standardy opracowano Skróconą Wersję Standardów zawierającą informacje istotne dla małoletnich, stanowiącą załącznik nr 4 do Standardów.
3. Niniejsze Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Formularz interwencji.

Załącznik nr 2 – Rejestr zdarzeń.

Załącznik nr 3 – Oświadczenie o zapoznaniu się i respektowaniu „Standardów ochrony małoletnich w Instytucie Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk”.

Załącznik nr 4 – Skrócona Wersja Standardów ochrony małoletnich w Instytucie Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk